

A győzhetetlen armada

Hozzáadta: lakosm
2004. október 18. Hétfő 20:41

Xerxes óta nem győzték annyit embert, az annyit hajókat egy vállalatra, az a keresztény Európa a kereszties hadjárattal. Azóta nem látott annyit erőt egy eszme szolgálataiban, mint a mennyit a spanyol királyi káldott az eretnek Anglia meghátrálására.

Máj 1584. év április 30-án folyt a korszakos spanyol birodalom minden kikötőjében. Drake Ferencz 1587 tavaszi 30 hajóval meglátogatta a spanyol partokat. Cadixban az Genuában elötte az ott talált gályákat az raktárakat s maga Lissabont is megtámadja, ha királyi je e vállalatot el nem tiltja. A győzhetetlen kátr okozott az a mi annál is fontosabb volt, ismét egy év halasztásra kényszerítette a spanyolokat, kiknek az elromlott az elötte felszerelés. A lelmi tárgyakat másokkal kellett pótolniok. A káldottban annyira halogatás királyi tárelmetlen, hogy egyszer máj a tengeren lássa hajóhadat. Santa Cruz marquis, a prázás, vitáz tengernagy, kit vezérrel kijelölt, elveszté kegyét, 1587 április 30-án lehetetlennek tartja máj az indulást. «A vas vezér helyett arany herceget választottak», Medina Sidonia herceget, a Gusman-családból, Castilia leggazdagabb májgnás, ki jobban kitent vagyona az származása, mint gyakorlata az katonai tudománya által. Káldotté azonban a legvitázabb az legprázásabb kapitányok az tengeri koszorúja győlekezett. Káldotté is az 1588. évet jelölték ki rági jáslatok a kiválásan végzetes év gyanút. Az az csodák foglalkoztatták mindenütt a kedélyeket. Valóban, máj július végén parancs jött az indulásra, tálm az szervezetre egyaránt bízatos haderő állott a spanyol zászló alatt. A hajóhad zászló 65 galleon alkotta, átlag 1000-1200 tonna tartalommal, elöl négy roppant gályes, jött, mint a lepántás hadjárattal, azonkál 1 máj 56 nagy kereskedőhajó volt átalakítva gályává. A Földközi-tenger mellékelnek erőt levégték, hogy a gályák annál biztosabban uralkodjanak a tengeren. Négy-öt lábnyi volt falaik vastagsága, azt remélték, hogy az angol ágyú golyó nem hatol át rajtuk. 2431 ágyú, 19,295 katona, 8252 hajó az 2088 gályarab volt ez az szás vállakon elosztva. A nagy armadaMindegyik hajó vitorlájára nagy veres kereszt volt festve, kál leg is mutatva, hogy a vállalat a katolikus egyházat szolgálja. Az ásszes legénység meggyánt az megáldozott, mielőtt partra szállott. Nem volt ott sem kármkodás, sem jöttök, sem máj mulatság, a spanyol nemzeti jellem az sz komoly elszántságát kálkráztette viss a hajóssereg magaviselete. A hadjárattal az is volt egyik célja; hajóra szállott az inquisitor is, majdnem 300 szerzetessel. Allen angol jezsuita, kit a pápa bíbornoknak nevezett ki, mint canterbury-i érsek az pápai legatus párszorlevelet bocsátott ki, melyben Erzsébetet a leggyaljazatosabb szitkokkal illeti, s angol híveit felszártja, fogjanak fegyvert e gonosz teremtés ellen. Máj nevét ket is tálbnyire szenteknek vagy vallásos fogalmaknak kálnták a hajók. El voltak láta eleséggel s minden hadi felszeréssel báz. A vállratás nagy az dicső események ide vontá spanyol nemes ifjúság virágát: vagy ezen jötték ánként háborút tanulni, babört szerezni, vagy a hitört meghalni. Emberi elrelátás szerint ez a hajóhad megárdemelte a «győzhetetlen armada» nevet, a hogy ura nevezte. Ez azon máj csak fele a spanyol hadi korszakot. A terv szerint Medina Sidonia átkelve a csatorná, a flandriai part felé tart, elázi a hollandusok hajóhadát, mely ott jár alatt tartja Farnese sándor seregét. Ez a sereg 22,000 harcosból állott, álkál azon kornak átságtelenül legnagyobb hadvezérel. Számos kis szállás hajó korszakot is, hogy az Armada védelme alatt gyorsan az biztosan átvigye Angliába. Ott máj a parmai herceg veszi át a vezérságet; a csegyenesen London. Ezzel szemben Anglia is teljes erével korszakot a hatalmas párbajra. Anglia az nem Erzsébet. Mert a királyi most sem hagyta el ocsmány fukarsága, sajnált minden fillért azoktál, kik koronájáört az országgáört áletáket az vérelket. Azt megtette, hogy nagy szárazföldi sereget győjté Tilburyba, London kálbe, de vezérel Leicestert rendelte, az ellátásról megápen senki sem gondoskodott. Hanem az angol áp egy értelemmel fogott fegyvert, mihelyt a haza védelméről volt szás, máj a katolikusok is eljötték az megosztották a tábbivel a nálkálást az a viszontagságot. De ha szárazföldi csatára kerál a dolog, vagyis ha Farnesének sikerül kikátr ez a nagy ászt tapasztalatlan, rosszul vezetett had alig állhat meg a belga háborók bajnokaival szemben. Azört Anglia legfább reményét hajóhadában vetette az nem csalódott benne. Maga a királyi hajóhad aránylag csekély volt, csak hajókból állott az ezek kál is csak az utolsó ávekben ápált átt nagy hajó volt olyan, hogy nagyságra, legénységének az ágyúinak szájmájra nézve a spanyol gályákkal vetekedhetett. Ásszes tonnatartalmuk kál egy mostani elsőrangú páncélhajóval (12,000 tonna). De erás-táseül szolgálta egy nagy hajósnemzetnek ássz viharedzett legénység, kereskedő az kálz vitorlása. Ezekkel együtt a hajóhad ágy a hajók, mint a matrások szájmájra nézve felálmáta a spanyolt. Az angol akkor kezdte árezni, mi a tenger fálátti uralom. Oly nagy volt a tengerész áp elbizakodott, kegyetlen ánzáse, hogy áhány ávvel az armada elött azt a tervet nyájották be a királyinak, engedje, hogy a kálzhajók elmenjenek New-Foundland vizeire, hová az ásszes tengerjárás nápek, francziák, spanyolok, hollandusok nagy számmal kálde hajókat halászatra, ott nemcsak nagy szákmájnyra tesznek szert, hanem a hajók sok elfogása vagy leáse által mindenkorra áon-táják a vetélytársakat az biztos-táják Anglia felsáságet. E felsáságet most nyílt harcban kellett kivá-vni, máj mindig nagyon tányomá erejé ellensággel szem harc kimenetelétál nem fálték, hisz ávek óta náhány kálzsal szem a spanyol hatalom. Most Howard lord admirális vezérelé alatt együtt voltak a rettegett kapitányok: Drake, Hawkins, Frobisher az mások, oly hajókkal, melyeknek minden vitorlájja, káltele s ágyúja ki volt prázás, oly legényekkel, kik alattuk az velék tanultak meg uralkodni a vizen, kik a legnagyobb viharban, vészben is bizton, nyugton igazgatták a vitorlát az ágyút. Most nem szákmájnyört, hanem honkört harcolnak, azokon a vizeken, melyeknek minden szirtjét, zátonyát ismerik. Hajók is e vizekhez árvák, kicsinyek, fárgák. Inkább használták a vitorlát, jobban is tudnak bánni vele, mint a spanyolok, kiknek flottáját máj jobbjára az evező hájtja. Az armadának a Földközi-tenger aránylagos nyugalmához márt hajósszerkezete nem igen birkázhatott meg az áczéjn viharaival. Káldotté is ritka széles az esás volt az a tavasz az nyáj. Alig hogy Lissabonból kiindult, szátsátrta a vihar az kál hánapjába kerált, má-g valahogy ásszeveráve, eljutott az angol

partokig. Drake Ős társai máj váták. Nyilt csatába nem bocsátkoztak a colossussal, mely lassan, mŐltásáigosan, kedvező szŐllet fordult be a csatornába, hanem folyton áldázták, nyugtalan-tották, sok kárt tettek benne ájgyákkal mindig ágyesen kisiklottak a dántá harc el. Medina Sidonia mág mozdulni sem igen mert, nem voltak ágyes hajáskalauzai, hisz máj Ővek áta nem járt arra spanyol hadihajás. A tázelŐst sem igen vizionozhatta, mert az ájgyáŐtáŐt Ős igen száken volt kimŐrve. Ášgy íátszik, hogy fááŐp azt hitte, itt is egy nagy átkázetben jut dááre a dolog, mint Lepantán. A spanyolok minden alkalommal a legnagyobb halálmegvetŐssel harcoltak, de híjba, az ellensŐgben kárt nem igen tehettek, elmaradás, vagy megsŐrálta hajásikat pedig nem menthettŐk meg. Az angolok Ő«egyenkŐnt akarták kitŐpni tollaikat,Ő Ős Őjjele-nappal, Őtlen-szomjan nem engedtek nekik nyugalmat. Láporuk elfog de az elfoglalt spanyol hajákon eleget találtak. Ágy tább mint egy háten á, július 29-tá' augusztus 6-ikáig kávetŐk az armadát a csatorná vŐgig. Medina Sidonia azt remŐlte, hogy egy francia kikáŐtá'ben, Boulogneban vagy Calaisban horgonyt vethet, kipihenhet Ős bevárhatja, má-g Farnese a szomszád Dunquerqueá' kalauzokat káld neki. Alig páj Őrányi Őt vájlasztotta á' el a flandriai seregá'. Bájrmennyi baj, vesztesŐg Őrte, az armada nagyájban mág egyátt v a nagy vájllalkozás elsá feladata: a sereg felvátele a hajáhadra, máj igen kázel járt megváásulásához. Ezt kellett az angoloknak minden áron megakáályozniok. Szerencsájkre a francia kikáŐtá'kben nem a II. fááŐpháŐz hajás liga v az Őr, hanem III. Henrik kirájly, akkor ErzsŐbet száŐvetsŐgese. A spanyolokat nem bocsájtották be, kánn a nyilt tengeren kellett horgonyt vetniá. Az augusztus 7-ike Ős 8-ika káŐzti Őjjele az angolok tázhajáskat bocsájtották az armada felŐ. A vezŐr tehetetlen Ős hogy hajásit megmentsé, a legŐgsá're szájnja magáit. Felszedeti a horgonyokat, lemond a hadsereggel váás egyesááŐsrá', ájra kiteszi magáit a tenger Ős az angolok támadásájnak. Májnap reggel Drake hajásival támad, borzasztás tázelŐst folytat a magokat máj alig vádelmezá', egy halomra gyálekezá' Ős biztos czŐtáblájul szolgálás nagy, emeletes gájlyák ellen. A spanyol vitŐzek legjobbjai elhullottak az egŐsz napon á tartás kŐtsŐgbeesett, remŐnytelen harcban. Nágyezeren vesztek oda, a megmaradt gájlyák nagy rŐsze is merá' roncscsáj lá've. KikáŐtá'ni nem lehetett, meneká'ni kellett, meneká'ni a szabad á%szaki-tengerbe. Farnese mág mindig azt remŐlte, hogy az armada egy námet kikáŐtá'be mehet, ott ájttele Ős tavasszal befejezi feladatáit. De a tengernagy elvesztette minden bátorsájgáit. Az egyetlen szabad Őton, Nagy-Britannia megkerááŐsáŐvel, haza akarta vezetni a mág mindig nagyon tekintŐlyes hajáhadat. Drake nyomájban van, hogy ki ne káŐthessen sehol. Csak midá'n elfogyott az elesŐge, fordul vissza, a viharra bá-zva a rombolás mávŐnek befejezŐsŐt (aug. 12). Ott, az Orkáid-szigeteknek, a ská Ős ir partoknak szirtjein szenvedett hajásŐrŐst II. fááŐpnek Ős a katolikus világnak remŐnye. Náhájny ezer embert, kik fájradáságtá' Ős ŐhsŐgtá' egŐszen erá'tlená' lrorsájban partra száillottak, az irek á'táŐttek agyon, hogy zsájkmájnyolhassanak. Oly gyáŐngŐk Ős kimeráá'itek voltak, hogy egy ember botájval nyolczvanat á'táŐtt agyon azok káŐzá'á', kik a viláig megháá'dá-tásájra ragadtak fegyvert Ős kíkŐl vitŐzebb fáŐrfiakat nem tájpiáŐt akkor a fáŐld. Mind 50 hajás jáŐtt haza 10,000 emberrel a gyá'zhetetlen armadájbá'. Csakugyan az elemeknek volt ez diadala, mint II. fááŐp mondá'. Nem is bántŐ szerencsŐtlen vezŐráŐt, csak udváráitá' tiltá' el. KááŐnben a gyá'ztes angol admiráŐlisok sem jártak sokkal jobban. Minthogy Howard tább tisztet fogadott, mint a mennyi ki volt káŐtve, a káŐtsŐget neki kellett megŐritenie. Hawkins, kinek legnagyobb volt az Őrdeme a felszerelŐsben Ős abban, hogy egyetlenegy angol hajás sem pusztult el, nem birta gyorsan rendbe hozni számadásáit, mert egŐsz vagyonáit rájkáŐtáŐtte a hajáhadra. Nem kapott semmi kájpáá'ist, szegŐnysŐgre jutott. Anglia szabad volt, fellŐlekezhetett. Farnese felozlatta tájboráit. Nemcsak Anglia megháá'dá-tásájá' esett el II. fááŐp, hanem azzal egyátt az egyetlen eszkáŐtá' is, melylyel azt valaha váŐgrehajthatta volna. SzŐpen fejezte ki a gyá'ztesek háá'ájáit egy akkori Őrem felirata: Afflavit Deus et dissipati sunt. (Fá' az Isten Ős száŐtszá'rtá á'ket.) Spanyolországban ájtalájnós volt a gyá'z Ős levertsŐg, annyira, hogy el kellett tiltani a gyá'z viselŐsŐt. A financiaák sohasem hevertŐk ki a nagy vesztesŐget: káŐráá'belá' 500 milliá' koronáit nyelt el a vá. De mág nagyobb volt az a vesztesŐg, melyet e kudarc ájtal Spanyolország s kirájlyájnak tekintŐlye szenvedett. Annáj nagyobb, mert hisz vallásos hadjárat volt ez Ős bukásájban nem az emberek mávŐt, hanem az Isten Őjájáit lájtt. FeljegyeztŐk, hogy az a nagy vihar, mely az armadát száŐtszá'rtá, Őpen Sz. Lá'rincz napáj (aug. 10.) kezdá'dáŐtt, azon szentnek áánnepŐn, kit II. fááŐp kááŐnájŐsen tisztelt Ős kinek emlŐkezetŐre Őpá-tette az Escurialt. Anglia ellen azá'ta, most máj tább mint 300 Őve, feltartásztathatlanul haladt elá're azon a pájlyáj, mely a tengerek uralmájhoz vezette. Megnyilt elá'tte a gyarmatosá-tás á'tja Ős csakhamar megkezdá'dáŐtt az Őszak-amerikai gyarmatok alapá-tásá. I fontosabb tájn, hogy a káá'lsá' veszŐly teljes megsáá'Őse káŐpessŐtette az angol nemzetet szelleme teljes, áŐnájllás kifejtŐsŐre Ős azon alkotmájnyos fejlá'dásre, mely csakhamar mintájávjá'tette a táŐbbi ájllamnak.